

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри менеджменту

А.В. Балабаниць

«28» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВКЗП 2.2.5 АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ТА САНАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма Менеджмент. Управління фінансово-економічною безпекою

освітній ступінь Магістр

спеціальність 073 Менеджмент

факультет Економіко-правовий

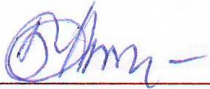
2020 – 2021 рік

Робоча програма «Антикризове управління та санація підприємства»
для студентів ОПП «Менеджмент. Управління фінансово-економічною безпекою»,
спеціальності 073 «Менеджмент» ОС Магістр.

Розробник: Кислова Л.А., к.е.н., доцент кафедри менеджменту

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту
Протокол № 1 від "28" серпня 2020 року

В.о. завідувача кафедри менеджменту

(підпис)

А.В. Балабаниць

(прізвище та ініціали)

© МДУ, 2020 рік
© Кислова Л.А., 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна (денна) форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>07 Управління та адміністрування</u> (шифр і назва)	Вибіркова	
Модулів – 2	ОПП « <u>Менеджмент. Управління фінансово-економічною безпекою</u> » Спеціальність: <u>073 Менеджмент</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання реферативна робота		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 6 аудиторних – 30 самостійної роботи студента - 60	Освітній рівень: магістр	Лекції	
		год. 16	год. 6
		Практичні, семінарські	
		год. 14	год. 6
		Самостійна робота	
		год. 59	год. 77
		Індивідуальні завдання	
год. 1	год. 1		
		Вид контролю: залік	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 33:67

для заочної форми навчання – 13:87

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - вивчення фінансових відносин, що виникають у процесі санації, реорганізації, банкрутства та ліквідації суб'єктів господарювання, формування системи теоретичних знань та практичних навичок із основ та методології проведення фінансового оздоровлення підприємств у частині локалізації кризових явищ та попередження й уникнення банкрутства, а також пошуку шляхів ефективного фінансового забезпечення ліквідаційних процедур.

Завдання навчальної дисципліни:

- вивчення сутності, методів, правил і механізмів антикризового управління та фінансової санації, банкрутства, ліквідації підприємств;
- форм і методів державної фінансової підтримки санації суб'єктів господарювання;
- набуття навичок проведення досудової санації;

- опанування комплексу питань, пов'язаних із санацією підприємства в судовому порядку;
- проведення санаційної реструктуризації суб'єктів господарювання;
- здійснення ліквідації підприємств;
- формування та реалізації ліквідаційної маси.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Антикризове управління та санація підприємства» спрямована на опанування наступних *компетентностей*:

- Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів
- Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.
- Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.
- Здатність застосовувати інструментарій фінансово-економічного аналізу, моніторингу та контролю у сфері управління фінансово-економічною безпекою

Дисципліна використовується для формування наступних *програмних результатів* навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент» (ОПП «Менеджмент. Управління фінансово-економічною безпекою») у Маріупольському державному університеті:

- Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.
- Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.
- Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.
- Здатність продемонструвати навички роботи та уміння формувати і систематизувати аналітичні матеріали для оцінки ефективності функціонування підприємства (організації, установи) в умовах невизначеності та ризиків.

Передумови для вивчення дисципліни. Дисципліна «Антикризове управління та санація підприємства» базується на знаннях, отриманих при вивченні таких дисциплін, як «Економіка і фінанси підприємства», «Основи менеджменту», «Управління економічними ризиками» та ін.

Результати вивчення дисципліни.

Як результат вивчення курсу з корпоративного управління студенти *мають знати*:

- теоретико-методологічні основи антикризового управління та фінансової санації підприємства,
- економічний зміст і порядок проведення фінансової санації підприємства
- основні підходи і порядок розгляду справ про банкрутство підприємства,
- відповідальність за неправомірні дії при здійсненні процедури банкрутства.

мають вміти:

- проводити аналіз фінансового стану підприємства,
- розробляти план фінансового оздоровлення неплатоспроможних підприємств,
- проводити санаційний аудит і складати акт аудиторської перевірки,
- проводити діагностику банкрутства підприємства,
- складати план санації підприємства.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи антикризового управління

Тема 1. Теоретичні засади антикризового управління

Кризові явища у підприємстві. Ознаки, за якими класифікують кризові явища і ситуації. Класифікація загроз щодо цілей підприємства у зв'язку з кризою. Процес розвитку кризи. Стадії кризового процесу. Зміст, завдання та функції антикризового управління. Об'єкт та суб'єкт антикризового управління. Фактори та принципи антикризового управління. Фактори, що визначають ефективність антикризового управління. Концепція антикризового управління на засадах процесного підходу.

Тема 2. Процес антикризового регулювання

Сутність та основні положення антикризового державного регулювання (адміністрування). Система протидії банкрутству на рівні підприємства. Формування системи протидії банкрутству на рівні держави. Система державних органів, діяльність яких безпосередньо спрямована на проведення антикризового регулювання економіки. Концептуальна модель процесу антикризового управління.

Тема 3. Економічний зміст і порядок проведення фінансової санації підприємства

Розуміння фінансової кризи підприємства. Фази фінансової кризи. Зовнішні (екзогенні) та внутрішні (ендогенні) фактори, які можуть призвести до фінансової кризи на підприємстві. Форми (види) кризи: стратегічна, кризу «успіху», неплатоспроможності.

Поняття санації, санація підприємства. Модель санації підприємства. Мета фінансової санації. Фінансово-економічні; організаційно-правові; соціальні та виробничо-технічні типи санаційних заходів. Розділи плану санації. Структурно-логічна схема плану санації.

Тема 4. Санаційний аудит

Аудит як процес підтвердження фінансової звітності підприємства. Санаційний аудит, його основна мета. Види аудиторських послуг. Санаційний аудит як важлива складова моделі санації підприємства, який враховує ідентифікацію даних, експертизу, розроблення висновків та рекомендацій. Санатор. Ефективність, економічність та досяжність, як теоретична основа санаційного аудиту. Етапи проведення санаційного аудиту: оцінка глибини кризи підприємства; вивчення і висловлення думки про санаційну концепцію. Програма аудиту. Порядок проведення санаційного аудиту.

Джерела інформації, що використовуються в процесі санаційного аудиту: оперативне та стратегічне становище підприємства. SWOT-аналіз у рамках санаційного аудиту. Елементи аудиторського висновку. Активи та пасиви підприємства. Чисті активи. Ліквідність. Неплатоспроможність. Заборгованість. Фінансовий стан підприємства. Етапи проведення санаційного аудиту: вивчення наявної санаційної концепції і збір необхідної інформації; аналіз виробничо-господарської діяльності; аудит фінансової сфери підприємства; вивчення положення підприємства на ринку чинників виробництва і збуту готової продукції; аналіз причин кризи, слабких і сильних сторін підприємства; експертна оцінка запланованих санаційних заходів. Кеш-фло. Розділи акту аудиторської перевірки.

Тема 5. Банкрутство підприємств

Основна мета банкрутства. Банкрутство підприємства. Стадії життєвого циклу підприємства. Характеристика глибини стану банкрутства, його стадії: допустиме банкрутство, критичне банкрутство, катастрофічне банкрутство. Ознаки стану підприємства на кожній стадії його розвитку.

Антикризове управління діяльністю підприємств. Причини неспроможності підприємства: по напряму впливу (позитивні і негативні чинники); за ступенем залежності від суб'єкта господарської діяльності (зовнішні та внутрішні чинники). Зовнішні чинники:

економічні, соціальні, правові, природно-кліматичні і екологічні. Внутрішні чинники: матеріально-технічні, організаційні. Шляхи запобігання банкрутству підприємств. Види тактики фінансового оздоровлення: захисна, наступальна. Мирова угода.

Тема 6. Діагностика банкрутства підприємства

Фінансовий стан підприємства. Фінансовий результат. Ознаки порушення фінансової рівноваги підприємства: зниження фінансової стійкості; зниження рівня рентабельності; втрата платоспроможності. Рівень фінансової кризи підприємства. Експрес-діагностика фінансового стану. Процес експрес-діагностики передбачає: аналіз платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності, ділової активності. Коефіцієнт поточної ліквідності (Кл), Коефіцієнт забезпеченості (Кз). Показники для оцінки фінансового стану: коефіцієнт автономії (Кавт), коефіцієнт маневреності (Км), коефіцієнт фінансової стійкості (КФСТ), коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кабл). Показники аналізу фінансових результатів діяльності підприємства: загальна рентабельність виробництва, рентабельність товарної продукції, рентабельність продажу (реалізації) продукції.

Дискримінантний аналіз як найважливіший інструмент системи раннього попередження банкрутства підприємств та методів його прогнозування. Тест на банкрутство Тамарі. Моделі оцінки фінансового стану підприємства і схильності його до банкрутства: двофакторна модель оцінки ймовірності банкрутства; визначення ймовірності банкрутства на основі моделі Альтмана; визначення ймовірності банкрутства на основі моделі Спрінгейта; прогнозована модель Таффлера; R-модель прогнозу ризику банкрутства; узагальнена модель на основі дискримінантної функції.

Змістовий модуль 2. Практичні підходи до управління фінансовою санацією підприємства

Тема 7. Аналіз фінансування санації підприємства

Капітал. Активи. Коефіцієнт забезпеченості власними коштами (К1). Коефіцієнти ліквідності. Коефіцієнт поточної ліквідності (К2 – коефіцієнт покриття). Коефіцієнт проміжної ліквідності (К3). Фінансова рівновага. Основні заходи збільшення вхідних грошових потоків: рефінансування дебіторської заборгованості; стимулювання збуту основної продукції; мобілізації внутрішніх резервів самофінансування; залучення додаткового акціонерного капіталу; одержання нових позик. Правила фінансування підприємств: золоте правило фінансування (золоте банківське правило або правило узгодженості строків); золоте правило балансу; правило вертикальної структури капіталу. Показник фінансового левериджу (коефіцієнт заборгованості). Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) Кавт. Ефект фінансового левериджу (Ефл).

Тема 8. Внутрішні механізми фінансової стабілізації

Вхідні грошові потоки підприємства: виручка від реалізації основної продукції; надходження у вигляді інших операційних доходів; доходи від інвестиційної діяльності; засоби, привернуті в корпоративних правах; засоби, привернуті на умовах позики; державні дотації і субсидії. Основні санаційні заходи у сфері збуту. Реструктуризація активів. Види санаційних заходів: мобілізація прихованих резервів, використання зворотного лізингу, здача в оренду основних засобів, оптимізація структури розміщення оборотного капіталу, продаж низькорентабельних структурних підрозділів, рефінансування дебіторської заборгованості. Форми рефінансування дебіторської заборгованості: факторинг, форфейтинг.

Тема 9. Реструктуризація підприємства

Суть і форми реструктуризації підприємств. Реструктуризація підприємства. Основний зміст реорганізації. Зовнішні та внутрішні причини реструктуризації. Форми реструктуризації: реструктуризація виробництва; реструктуризація активів; фінансова реструктуризація; корпоративна реструктуризація. Фінансовий механізм реорганізації підприємств. Види

реорганізації підприємства: направлену на укрупнення підприємства (злиття, приєднання, поглинання); направлену на розукрупнення підприємства (розподілення, виділення); без зміни розмірів підприємства (перетворення). Етапи реорганізації підприємств шляхом їх злиття. Результати реструктуризації.

Тема 10. Особливості фінансової санації та банкрутства підприємств різних форм власності та видів діяльності

Санація банку в рамках непримусових заходів впливу. Непримусові заходи впливу: лист із зобов'язаннями; письмове попередження. Ліквідація комерційного банку. Прийняття рішення про ліквідацію комерційного банку. Ліквідаційна комісія. Проміжний ліквідаційний баланс. Послідовність вимог кредиторів до банку, що ліквідується. Реорганізація як метод фінансового оздоровлення комерційних банків. Зальні передумови реорганізації комерційних банків. Реорганізація поділом. Реорганізація комерційного банку виокремленням.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Очна (денна) форма здобуття вищої освіти						Заочна форма здобуття вищої освіти					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи антикризового управління												
Тема 1. Теоретичні засади антикризового управління	10	2	2			6	9	1	1			8
Тема 2. Процес антикризового регулювання	8	2	-			6	8	1	-			8
Тема 3. Економічний зміст і порядок проведення фінансової санації підприємства	10	2	2			6	8	-	1			8
Тема 4. Санаційний аудит.	10	2	2			6	8	1	-			8
Тема 5. Банкрутство підприємств.	8	2	-			6	9	1	1			8
Тема 6. Діагностика банкрутства підприємства.	8	-	2			6	8	-	1			8
Разом за змістовим модулем 1	54	10	8			36	56	4	4			48
Змістовий модуль 2. Практичні підходи до управління фінансовою санацією підприємства												
Тема 7. Аналіз фінансування санації підприємства.	10	2	2			6	9	1	1			8
Тема 8. Внутрішні механізми фінансової стабілізації.	8	2	-			6	8	1	-			7
Тема 9. Реструктуризація підприємства.	9	2	2			5	7	-	-			7
Тема 10. Особливості фінансової санації та банкрутства підприємств	8	-	2			6	8	-	1			7

різних форм власності та видів діяльності.												
Разом за змістовим модулем 2	35	6	6			23	33	2	2			29
Усього годин	89	16	14			59	89	6	6			77
Модуль 2												
ІНДЗ	1	-	-	-	1	-	1				1	
Усього годин	90	16	14	-	1	59	90	6	6		1	77

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.в.	З.в.
1.	Теоретичні засади антикризового управління	2	1
2.	Процес антикризового регулювання	-	-
3.	Економічний зміст і порядок проведення фінансової санації підприємства.	2	1
4.	Санаційний аудит.	2	-
5.	Банкрутство підприємств.	-	1
6.	Діагностика банкрутства підприємства.	2	1
7.	Аналіз фінансування санації підприємства.	2	1
8.	Внутрішні механізми фінансової стабілізації.	-	-
9.	Реструктуризація підприємства.	2	-
10.	Особливості фінансової санації та банкрутства підприємств різних форм власності та видів діяльності.	2	1
	Разом	14	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.в.	З.в.
1.	Теоретичні засади антикризового управління	6	8
2.	Процес антикризового регулювання	6	8
3.	Економічний зміст і порядок проведення фінансової санації підприємства.	6	8
4.	Санаційний аудит.	6	8
5.	Банкрутство підприємств.	6	8
6.	Діагностика банкрутства підприємства.	6	8
7.	Аналіз фінансування санації підприємства.	6	8
8.	Внутрішні механізми фінансової стабілізації.	6	7
9.	Реструктуризація підприємства.	5	7
10.	Особливості фінансової санації та банкрутства підприємств різних форм власності та видів діяльності.	6	7
	Разом	59	77

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (реферативне дослідження).

Тематика досліджень:

- 1 Проблеми діагностики причин кризи на підприємстві.
- 2 Методика проведення внутрішнього аналізу можливості виходу з кризи.
- 3 Бізнес-планування як складова фінансового оздоровлення.
- 4 Інвестиційне проектування як етап фінансового оздоровлення.
- 5 Проблеми контролю процедур антикризового управління і фінансового оздоровлення.
- 6 Проблеми та перспективи впровадження на підприємстві системи раннього попередження та реагування.
- 7 Проблеми та перспективи розвитку санаційного аудиту в Україні.
- 8 Джерела фінансування санації в умовах обмежених фінансових ресурсів.
- 9 Проблеми антикризового управління персоналом підприємства.
- 10 Проблеми та методика виявлення ризиків у фінансовій санації.
- 11 Фінансовий стан підприємств України в сучасних умовах та його оцінювання.
- 12 Сутність фінансової санації підприємства та її організація.
- 13 Діагностика фінансового стану підприємства та проблеми його прогнозування.
- 14 Організація системи раннього попередження та реагування на підприємствах.
- 15 Організація санаційного контролінгу та його методи.
- 16 Розроблення плану фінансового оздоровлення підприємства.
- 17 Сутність та завдання санаційного аудиту.
- 18 Порядок проведення санаційного аудиту.
- 19 Форми, правила та умови фінансування санації підприємств.
- 20 Проблеми визначення потреби в капіталі для проведення фінансової санації.
- 21 Внутрішні фінансові джерела санації підприємства.
- 22 Зовнішні фінансові джерела санації підприємства та проблеми їх залучення.
- 23 Сутність та завдання санації балансу.
- 24 Сутність та форми санаційної реструктуризації підприємств.
- 25 Порядок оголошення підприємства банкрутом.
- 26 Доарбітражне та арбітражне врегулювання господарських спорів.
- 27 Порядок ліквідації підприємства.
- 28 Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство: проблеми виявлення.
- 29 Необхідність та принципи експертного оцінювання вартості майна підприємства.
- 30 Форми та методи державної фінансової підтримки підприємства.

8. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний метод, частково-пошуковий (евристичний) метод, метод проблемного викладення, дослідницький. Формами організації навчання при вивченні освітньої компоненти є: лекції, семінарські заняття, самостійна та індивідуальна робота студентів. Самостійна робота студентів, що навчаються за різними формами здобуття вищої освіти, грає важливу роль в процесі підготовки і включає виконання самостійних робіт, вивчення періодичної літератури, роботу з першоджерелами, написання рефератів, та їх захист-презентацію, вирішення проблемних ситуацій, робота з використанням Інтернет ресурсів, складання графічних схем, реферування, конспектування тощо.

9. Критерії оцінювання

Поточний контроль – теоретичні співбесіди, рішення практичних та тестових завдань, аналіз проблемних ситуацій, написання та захист з презентацією реферативних робіт.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку.

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять (30 балів), а також за результатами виконання студентом індивідуальних завдань, а саме: реферативне дослідження з презентацією (25 балів), розрахункові практичні завдання (20 балів), виконання МКР (підсумкове тестування - 25 балів).

При оцінці здобувачів вищої освіти під час поточного контролю враховується: достатність об'єму відповіді (повна, достатньо повна, неповна); ґрунтовність обізнаності з основними категоріями, поняттями, принципами, правилами тощо; логічність та послідовність викладу матеріалу; обґрунтованість власних міркувань та суджень; креативність та не традиційність підходу до викладу відповіді; уміння інтегрувати та диференціювати знання.

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю з дисципліни:

2,4 – 3 бали	виставляється здобувачам вищої освіти, які в повному об'ємі володіють програмовим матеріалом з навчальної компоненти, обізнані за усіма поняттями та термінами і адекватно оперують ними під час відповідей на поставлені запитання, ознайомлені зі спеціальною літературою. При оцінці враховуються уміння аргументувати власні судження теоретичними та фактичними положеннями, знаходити раціональні рішення проблемних ситуацій, завдань для самостійної роботи. Для отримання максимального балу студенти повинні продемонструвати творчу самостійність, здатність аналізувати факти, критично мислити, ставити запитання та шукати на них відповіді.
1,5 – 2,3 бали	виставляються за умов достатньо повного володіння знаннями з навчального курсу. Відповідь студента має бути правильною, обґрунтованою зі знаннями основних напрямів і змісту роботи. Студент повинен уміти аналітично працювати з різними концепціями, ідеями, підходами до поставлених проблем. При цьому, у відповіді може бути допущено дві-три несуттєві помилки, окремі неточності чи може бути деяка неповнота відповіді, скутість у висловленій думці. Не в повній мірі виконані завдання для самостійної роботи, або виконані індивідуальні завдання показують, що студенту дещо не вистачає аргументованості при розв'язанні деяких проблемних ситуацій.
0,7 – 1,4 бали	виставляється за знання, що продемонстровані необґрунтовано, в неповному об'ємі. Усні та письмові питання розкрито частково, поверхово, недостатньо аргументовано. Завдання для самостійної роботи виконані частково, демонструючи базові теоретичні знання.
0 – 0,6 балів	теоретичні і фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, студент не володіє або недостатньо володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту більшості теоретичних питань. Завдання для самостійної роботи не виконані.

Оцінювання індивідуально-дослідного завдання (реферативне дослідження) передбачає:

19-25 балів – самостійно і творчо вирішені поставлені проблеми, студент вміє узагальнювати й систематизувати, робити логічні висновки, наведено проклади. Логічна структура змісту роботи витримана, зроблено презентацію і захищено реферативне дослідження.

13-18 балів виставляється студентам, які проявляють творчу самостійність, виявляють здатність аналізувати факти, що стосуються поставлених проблем або питань. Логічна структура змісту реферативного дослідження є викладеною, зроблено самостійні висновки, роботу презентовано. Зустрічаються несуттєві недоліки у роботі або недостатньо повні відповіді на запитання при захисті.

6-12 балів відповідають роботі, в якій на належному рівні висвітлюється певна проблема, але відсутні судження студента, його висновки, приклади та узагальнення або вони є неповними. Робота відповідає змісту, але її або не повністю презентовано, або не захищено.

0-5 балів виставляється студентам, які виконали індивідуально-дослідницьке завдання на неналежному рівні: матеріал не відображає проблему дослідження, відсутній логічний виклад. Реферативна робота не презентована та не захищена.

Критерії оцінювання розрахункових практичних завдань:

15-20 балів – відповідь належить до високого рівня засвоєння навчального матеріалу, є повною, логічною, аргументованою та доказовою, завдання вирішено у повному обсязі, надано обґрунтовану відповідь.

11-14 балів – у відповіді продемонстровано базові знання, присутні власні судження та висновки, проте студент не може дати їх достатньої критичної оцінки. У розрахунках може бути допущено декілька несуттєвих помилок, окремі неточності чи може бути деяка неповнота відповіді.

6-10 балів виставляється за відповіді студентів, які носять фрагментарний і неповний характер; не завжди є логічними і обґрунтованими; розрахунки мають неточності, помилки, завдання не повністю вирішене, або недостатньо аргументоване.

0–5 балів – відповідь відсутня або не відображає сутності завдання, відсутній логічний виклад. практичне знання відтворюється без осмислення, аналізу.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи, за яку передбачається максимальна оцінка в 25 балів. МКР складається із 25 тестових завдань (25 балів).

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку за накопичувальною системою балів у вигляді суми за різними формами оцінювання (усне опитування, доповіді, письмові роботи, контрольні роботи, самостійні роботи, індивідуальне дослідницьке завдання, тестові завдання).

10. Засоби оцінювання

Опитування та доповіді на семінарських заняттях, модульна контрольна робота, індивідуальне навчально-дослідне завдання, розрахунково-практичне завдання, залік.

Контрольні питання:

1. Кризові явища у підприємстві.
2. Процес розвитку кризи. Стадії кризового процесу.
3. Зміст, завдання та функції антикризового управління.
4. Фактори та принципи антикризового управління.
5. Концепція антикризового управління на засадах процесного підходу.
6. Сутність та основні положення антикризового державного регулювання (адміністрування).
7. Концептуальна модель процесу антикризового управління.
8. Фінансова криза на підприємстві: економічний зміст і фактори, що її зумовлюють.
9. Економічна суть санації підприємства.
10. Мета та типи санаційних заходів: соціальні, організаційно-правові, виробничо-технічні, фінансово-економічні.
11. Модель фінансової санації.
12. Поняття контролінг в сучасних умовах господарювання.
13. Функції контролінгу.
14. Роль контролінгу в процесі управління.
15. Інструменти та методи контролінгу. Специфічні методи контролінгу.
16. Контролінг і розробка стратегії санації підприємств.
17. Основні методики визначення загрози банкрутства.
18. Основні принципи розробки плану санації.
19. Структура плану санації.
20. Структурно-логічна схема плану санації.
21. Основні критерії оцінювання ефективності санації.
22. Санаційна спроможність підприємства.
23. Суть та основні завдання санаційного аудиту.
24. Порядок проведення санаційного аудиту.
25. Порядок проведення санації балансу підприємства.

26. Заходи щодо зміни структури й розмірів власного та позичкового капіталу.
27. Фінансова санація за рахунок залучених коштів власників (засновників, учасників, пайовиків) суб'єкта підприємницької діяльності.
28. Фінансова санація за рахунок залучених коштів працівників боржника.
29. Фінансова санація за рахунок коштів державного бюджету (для державних підприємств).
30. Фінансова санація за рахунок використання кредитних ресурсів.
31. Фінансова санація за рахунок коштів основних кредиторів.
32. Мета та особливості реструктуризації.
33. Зовнішні та внутрішні причини реструктуризації.
34. Види реструктуризації, їх характеристика.
35. Етапи процесу реструктуризації.
36. Способи реструктуризації підприємства.
37. Бізнес-план реструктуризації підприємства.
38. Форми санаційної реорганізації.
39. Функції органів з питань санаційної підтримки підприємств.
40. Методи державної підтримки підприємств.
41. Процедура розпорядження майном боржника.
42. Інвентаризація та оцінка майна підприємства.
43. Форми реалізації майна боржника.
44. Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємства.
45. Законодавство України про банкрутство.
46. Процедура банкрутства.
47. Спрощена процедура банкрутства.
48. Проведення у справі про банкрутства (основні стадії судового провадження).
49. Мирова угода: зміст та умови укладення.
50. Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство: зміст та фінансова відповідальність.
51. Доарбітражне врегулювання господарських спорів.
52. Особливості санації та банкрутства страхової компанії.
53. Особливості банкрутства сільськогосподарських підприємств.
54. Особливості банкрутства селянських (фермерських) господарств.
55. Особливості банкрутства містоутворюючих та особливо небезпечних підприємств.
56. Особливості процедур санації та банкрутства професійних учасників ринку цінних паперів.
57. Особливості правового регулювання відновлення платоспроможності й ліквідації банку-боржника. Ліквідація банків. Завершення процедури ліквідації.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Сума балів (залік)			
Модуль 1					Модуль 2					МКР	П.з.	ІНДЗ	100
ЗМ №1					ЗМ №2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	25	20	25	
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3				

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

МКР – контрольна робота.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

Необхідним обладнанням є персональні комп'ютери з програмним забезпеченням: MS Word, MS Excel, MS PowerPoint.

14. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Борзенко В.І. Антикризове управління: навчальний посібник. Х. : Видавництво Іванченка І С., 2016. 232 с.
2. Данилюк М.О., Савич В.І., Управління фінансовою санацією підприємства: Навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 320 с.
3. Кондрашихін А.Б., Пепа Т.В., Федорова В.О. Фінансова санація і банкрутство підприємств. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 208 с.
4. Онисько С.М. Фінансова санація і банкрутство підприємств: Підручник. Львів: «Магнолія плюс», СПД ФО Піча В.М., 2006. 265 с.
5. Скібіцький О.М. Антикризовий менеджмент. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 568 с.
6. Тюріна Н. М. Управління фінансовою санацією підприємства: підручник / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. Львів : Новий Світ-2000, 2011. 396 с. : іл., табл., граф.
7. Управління фінансовою санацією підприємства : підручник / за заг. ред. Т. А. Говорушко. К. : Центр учбової літератури, 2013. 400 с. : іл., табл., граф.
8. Управління фінансовою санацією підприємства: Практикум / Уклад.: А. Ю. Семеног – Суми: УАБС, 2015. 58 с.

Допоміжні:

9. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року N 436-IV - Доступний з www.rada.gov.ua
10. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Рішення №304 від 08.07.2003 р. «Про затвердження Положення про порядок реорганізації інвестиційних фондів та інвестиційних компаній, створених відповідно до Указу Президента України від 19.02.94, №55, «Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії в інститути спільного інвестування» - www.rada.kiev.ua, 16.02.2005р.
11. Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" // Голос України. - 1999. - 30 липня.
12. Закон України "Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності" // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - №2.
13. Закон України «Про Антимонопольний комітет України» від 26 листопада 1993 року N 3659-ХІІ — Доступний з www.rada.gov.ua.
14. Закон України «Про власність». - www.rada.kiev.ua, 16.02.2005р.
15. Закон України «Про господарські товариства». - www.rada.kiev.ua, 16.02.2005р.
16. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30 жовтня 1996 року N 448/96-ВР — Доступний з www.rada.gov.ua.

17. Закон України «Про державну підтримку малого підприємництва». - www.rada.kiev.ua, 16.02.2005 р.
18. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11 січня 2001 року № 2210-III — Доступний з www.rada.gov.ua.
19. Закон України «Про інвестиційну діяльність». - www.rada.kiev.ua, 16.02.2005 р.
20. Закон України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)» від 15 березня 2001 року N 2299-III — Доступний з www.rada.gov.ua.
21. Закон України «Про інститути спільного інвестування». - www.rada.kiev.ua, 16.02.2005р.
22. Закон України «Про митний тариф України». - www.rada.kiev.ua, 16.02.2005 р.
23. Закон України «Про національну програму розвитку малого підприємництва». - www.rada.kiev.ua, 16.02.2005 р.
24. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств». - www.rada.kiev.ua, 16.02.2005 р.
25. Закон України «Про режим іноземного інвестування». - www.rada.kiev.ua, 16.02.2005р.
26. Закон України «Про страхування». - www.rada.kiev.ua, 16.02.2005 р.
27. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12 липня 2001 року N 2664-III — Доступний з www.rada.gov.ua.
28. Закон України «Про цінні папери і фондову біржу». - www.rada.kiev.ua, 16.02.2005р.
29. Законодавство про банкрутство// Збірник нормативних матеріалів і аналітичних статей / За ред. Ю.М. Бірюкова, - К., 2003.
30. Законодавство України з питань банкрутства суб'єктів господарювання // Збірник законодавчих та нормативних актів. - К.: Атіка, 2003. - 352 с.
31. Законодавство України про банкрутство та судова практика. - К., 2003.
32. Постанова Кабінету Міністрів України „Про затвердження Положення про порядок санації державних підприємств" // Зібрання постанов Уряду України. 1994. - №5
33. Указ Президента України «Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії». - www.rada.kiev.ua, 16.02.2005 р.
34. Гринківська О.В. Збірник задач та тестів з дисципліни «Фінанси підприємств»: Навч. посібник. – К.: Вид-во Європ.ун-ту, 2004.-100 с.
35. Зятковський І.В. Фінансове оздоровлення підприємств: теорія і практика: Монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2003. 344 с.
36. Копилюк О.І., Штангрет А.М. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 168 с.
37. Лігоненко Л.О. Реструктуризація підприємства як інструмент антикризового управління та економічного зростання суб'єктів підприємства // Вісник Донецького університету, сер. В: Економічні науки. 2001. Вип. 3.
38. Мозенков О.В. Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління. / Т.С. Клебанова, О.М. Бондар, О.В. Мозенков та ін. Х.: ВД "ІНЖЕК", 2003. 272 с.
39. Поляков Б.М. Законодавство України про банкрутство: теорія та практика його застосування. – К.: Юридична думка, 2005. – 240 с.
40. Потій В.З. Фінанси підприємств: тести, задачі, методичні рекомендації: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2005. – 244 с.
41. Терещенко О.А. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник. К.:КНЕУ, 2000. 418 с.
42. Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку: Практ. посібник. К.: Лібра, 2005. 245 с.
43. Череп А.В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання: Підручник. К.: Кондор, 2006. 380 с.

